

Білоцерківський національний аграрний університет

Агробіотехнологічний факультет

Кафедра геодезії, землеустрою та інженерії безпілотних технологій

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ» Галузь знань – 07 Управління та адміністрування (D Бізнес, адміністрування та право) Спеціальність – 073 Менеджмент (D3 Менеджмент) Освітня програма – Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 кредити /120 годин
Семестр	5
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	Комарова Наталія Вікторівна Посада: доцент кафедри геодезії, землеустрою та інженерії безпілотних технологій Науковий ступінь: доктор філософії з економіки Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), кафедра геодезії, землеустрою та інженерії безпілотних технологій E-mail: komarova_nv@ukr.net Зв'язок з викладачем: відповідно до графіка консультацій
Опис дисципліни	Навчальна дисципліна «Раціональне використання та охорона земель» передбачає вивчення правових, економічних та соціальних основ охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля. Земля, з якою нерозривно пов'язане життя людини, – найважливіша частина навколишнього природного середовища, що характеризується простором, рельєфом, кліматом, ґрунтовим покривом, рослинністю, надрами, водами і є головним засобом виробництва в сільському господарстві, а також просторовим базисом для життя і діяльності людини. Відтак, проблема раціонального використання і охорони землі є дуже актуальною. Раціонально використовувати землю – це означає отримувати максимальну кількість продукції при мінімумі затрат без

	шкоди для земельних ресурсів з врахуванням природних і економічних умов конкретного суб'єкта господарювання на землі, а охорона земель є одним із механізмів досягнення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення.
Передумови для вивчення дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна «Раціональне використання та охорона земель» базується на знаннях таких дисциплін як «Аграрні технології», «Екологічна безпека», «Мікроекономіка та макроекономіка».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Раціональне використання та охорона земель» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасним станом земельних ресурсів і надр світу та України, шляхами їхнього використання, охорони та відновлення і пропаганда екологічних підходів до оцінки стану та збереження земельних ресурсів.
Формат дисципліни	Для <i>денної форми</i> навчання дисципліна викладається в очному форматі із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційне навчання) можуть використовуватись платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання. Для <i>заочної форми</i> навчання дисципліна викладається у форматі поєднання самостійної роботи студента та сесійних занять. Основний обсяг матеріалу студенти опрацьовують самостійно за наданими методичними рекомендаціями, підручниками та електронними ресурсами. Під час навчальних сесій проводяться установчі лекції, практичні та консультаційні заняття, де розглядаються ключові теми курсу та виконуються завдання прикладного характеру. Для підтримки навчального процесу активно застосовуються електронні освітні платформи (Moodle, ZOOM тощо), що забезпечує можливість дистанційних консультацій, перевірки індивідуальних завдань.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент (D3 Менеджмент)	ЗК 17. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища. СК 02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення. СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності. СК 16. Здатність аналізувати та оцінювати вплив організації на довкілля, формувати обґрунтовані рішення щодо управління екологічною безпекою на регіональному рівні.
Очікувані результати навчання	ПРН 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПРН 15. Демонструвати повагу до різноманітності та міжкультурності, здатність ухвалювати рішення та діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

	ПРН 18. Ідентифікувати ризики в екологічних станах довкілля та причини їх виникнення, оцінювати екологічні наслідки діяльності організації, обґрунтовувати рішення та розробляти заходи щодо управління екологічною безпекою на регіональному рівні.
Структура курсу	<i>Змістовий модуль 1. Земельний фонд України</i> Тема 1.1. Земельні ресурси України: значення та особливості використання. Тема 1.2. Основні причини погіршення стану земельних ресурсів. Тема 1.3. Класифікація земельних угідь. Класи придатності ґрунтів. Тема 1.4. Структура та особливості земельного фонду України. Тема 1.5. Поняття і напрями раціонального землекористування. Тема 1.6. Значення проведення меліорації для землеробства. Тема 1.7. Регулювання і контроль в галузі охорони земель. <i>Змістовий модуль 2. Охорона земельних ресурсів</i> Тема 2.1. Система заходів у галузі охорони земель. Тема 2.2. Ерозія ґрунтів і її вплив на стан та якість земель. Тема 2.3. Охорона родючості ґрунтів. Тема 2.4. Контурно-меліоративна система землекористування. Тема 2.5. Раціональне використання осушуваних і зрошуваних земель. Тема 2.6. Рекультивация порушених земель. Тема 2.7. Моніторинг земель.
Методи навчання	Під час лекційного курсу застосовуються презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в мінігрупах; ділових ігор, дискусій. Для аналізу використовуються нормативно-правові акти, реальна звітність підприємств та організацій, зразки документів.
Політика	Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті розміщене на сайті університету https://surl.li/jzwpwe Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі. Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт. Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика щодо оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеній на платформі Moodle Білоцерківського НАУ.
Рекомендовані джерела інформації	Основна література 1. Купріянич І. П., Дорош О. С., Сакаль О. В., Бутенко Є. В. Раціональне використання та охорона земель: навч. посібник. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2024. 404 с.

2. Лико Д. В., Лико С. М., Долженчук В. І., Портухай О. І. Охорона і раціональне використання земельних ресурсів: навч. посібник. ОЛДІ ПЛЮС, 2025. 664 с.

3. Панас Р. М. Раціональне використання та охорона земель: навч. посібник. Новий світ-2000, 2024. 352 с.

Додаткова література

1. Дребот О. І., Височанська М. Я., Комарова Н. В. Інституційне забезпечення збалансованого використання та охорони землі сільськогосподарського призначення: монографія. Київ: Аграрна наука, 2021. 280 с.

2. Tretiak, A. Tretiak V., Komarova, N. Priadka T., Komarov, D. & Tretiak, N. (2022). Methodical approaches to the assessment of the formation of sustainable (balanced) agricultural land use. Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. Vol. 22, Issue 1, pp. 669-678.

3. Комарова Н. В. Інституціональні основи забезпечення еколого-економічної ефективності сільськогосподарського землекористування. *Збалансоване природокористування*. 2019. № 1. С. 92-101.

4. Комарова Н. В., Прядка Т. М., Комаров Д. Ю., Камінецька О. В., Кочеригін Л. Ю. Інституціональні основи еколого-економічної ефективності сільськогосподарського землекористування. RS Global, Warsaw, Poland, 2021.

Інтернет-ресурси

1. <http://meridiana.kiev.ua/ua/informaciya/adresa/zem> - Управління земельних ресурсів в м. Києві

2. <http://land.gov.ua/> - Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру